

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๓๑๐.๓/ว ๒๕๕๗

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

เรื่อง แนวทางการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรชาวนา

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวทางการบริหารจัดการข้าวเพื่อช่วยเหลือชาวนา ปีการผลิต ๒๕๕๕/๖๐ จำนวน ๑ ชุด
ตามที่ปรากฏข่าวสารว่าขณะนี้ราคาข้าวเปลือกในฤดูการผลิตปี ๒๕๕๕/๖๐ มีราคาคงต่ำ
ทำให้เกษตรกรชาวนาได้รับความเดือดร้อน นั้น

เพื่อเป็นการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรชาวนาในพื้นที่ จึงขอให้
ผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอในฐานะผู้รับผิดชอบประจำพื้นที่ (Area Manager) ได้ใช้ศาสตร์และศิลป์ของ
การบริหารจัดการลงไปบูรณาการและอำนวยความสะดวกร่วมกับส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจในพื้นที่เพื่อดำเนินการ ดังนี้

๑. มาตรการเร่งด่วน

๑.๑ การใช้เวทีการประชุมภาครัฐและเอกชนเพื่อช่วยเหลือชาวนา ให้จัดประชุม
คณะอนุกรรมการติดตามกำกับดูแลการบริหารจัดการข้าวระดับจังหวัดและหรือคณะกรรมการประสานและ
ขับเคลื่อนนโยบายสานพลังประชารัฐประจำจังหวัดโดยให้เชิญผู้แทนชาวนาในพื้นที่/ผู้แทนสมาคมโรงสีหรือ
ชมรมโรงสีในพื้นที่/หอการค้าจังหวัด/สภาอุตสาหกรรมจังหวัดและผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์
การเกษตรจังหวัดเข้าร่วมประชุมด้วย โดยให้สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานพาณิชย์จังหวัด รายงาน
สถานการณ์ผลผลิตข้าวและราคาข้าวให้ประชุมทราบเพื่อหารือร่วมกันถึงมาตรการและแนวทางในการแก้ไข
ราคาข้าวตกต่ำหรือการช่วยเหลือชาวนาในระดับพื้นที่เป็นเบื้องต้นก่อน การประชุมดังกล่าวข้างต้นจะเป็นการ
เปิดโอกาสให้ทั้งพ่อค้าโรงสีและชาวนาได้มีเวทีเข้ามาพูดคุยทำความเข้าใจกัน

๑.๒ การมอบหมายภารกิจให้หน่วยงานรัฐและเอกชนที่เข้าประชุมคณะกรรมการ
ตามข้อ ๑.๑ ดังนี้

๑.๒.๑ มอบหมายคณะทำงานฯ ประกอบด้วย ฝ่ายปกครอง ทหาร ตำรวจ
หอการค้าจังหวัด สภาอุตสาหกรรมจังหวัด พาณิชย์จังหวัด และเกษตรจังหวัด เพื่อสอดส่อง ตรวจสอบ
การรับซื้อข้าวของผู้ประกอบการโรงสี และภาวะการซื้อขายข้าวในพื้นที่มิให้เกษตรกรถูกเอารัดเอาเปรียบ

๑.๒.๒ ปัจจุบันกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ และธนาคารเพื่อ
การเกษตรและสหกรณ์การเกษตรมีโครงการและแผนงานการช่วยเหลือชาวนาตามมาตรการต่างๆ หลายประการ
เช่น การช่วยเหลือเงินชดเชยชาวนาที่ประสบภัยน้ำท่วม โครงการชะลอการขายข้าวของธนาคารเพื่อการเกษตร
และสหกรณ์การเกษตร โครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรตามแผนที่เกษตรเชิงรุก (Zoning by Agri-Map)
และโครงการเกษตรแปลงใหญ่ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

แต่อาจมีชาวนาบางส่วนที่ยังเข้าไม่ถึงหรือไม่เข้าใจขั้นตอนการช่วยเหลือ
ชาวนาดังกล่าว จึงขอให้คณะทำงานตามข้อ ๑.๒.๑ ลงไปทำความเข้าใจและแนะนำให้เกษตรกรชาวนาเข้าใจ
ขั้นตอนการช่วยเหลือตามมาตรการนั้นๆ ด้วย รวมทั้งเฝ้าระวังในการช่วยเหลือเกษตรกรตั้งแต่เริ่มเพาะปลูก
จนกระทั่งการเก็บเกี่ยวและการขายผลผลิตด้วย เพื่อสร้างการรับรู้ที่ถูกต้องแก่ชาวนาด้วยว่าขณะนี้ประเทศอื่นๆ
เพาะปลูกข้าวมากขึ้น ทำให้ราคาข้าวในตลาดโลกลดลงส่งผลให้การส่งข้าวไทยไปขายในตลาดต่างประเทศ
ลดลงด้วย

/๑.๓ ขอให้...

๑.๓ ขอให้จังหวัดแจ้งอำเภอให้เปิดเวทีศูนย์ดำรงธรรมอำเภอเพื่อเป็นช่องทางของชาวนาในการร้องเรียนหรือรับฟังความเดือดร้อนของชาวนาในพื้นที่โดยตรง และให้อำเภอรอบรวมข้อร้องเรียนหรือข้อเสนอเหล่านั้นเสนอหน่วยงานในระดับนโยบายให้รับไปพิจารณาอย่างเป็นระบบ ไม่ต้องให้ชาวนาไปเคลื่อนไหวโดยใช้มวลชนมาเดินขบวนกดดันหน่วยงานรัฐ ซึ่งเป็นการกระทำที่สร้างความเดือดร้อนแก่สาธารณชนและผิดกฎหมาย

๒. มาตรการระยะต่อไป

๒.๑ มาตรการแนะนำชาวนาโดยชุดปฏิบัติการตำบล (ขปต.) ให้จัดชุดปฏิบัติการตำบล ซึ่งประกอบด้วย ข้าราชการหลาย ๆ หน่วยงาน เช่น ปลัดอำเภอผู้ประสานงานประจำตำบล พัฒนาการตำบล เกษตรตำบล เจ้าหน้าที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรประจำหน่วย รวมทั้ง กำนันและผู้ใหญ่บ้านเพื่อทำหน้าที่ชี้แจงและแนะนำชาวนาในพื้นที่ ดังนี้

(๑) แนะนำชาวนาเกี่ยวกับการลดความชื้น โดยทำข้าวเปลือกให้แห้งก่อนนำไปขาย ซึ่งจะช่วยให้สามารถขายได้ในราคาที่สูงขึ้นกว่าข้าวเปลือกที่มีความชื้นสูง

(๒) รณรงค์ แนะนำ และสร้างความเข้าใจกับชาวนาให้หันมาทำการเกษตรแบบประณีต โดยใช้พันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพมาใช้ในการเพาะปลูกมากกว่าพันธุ์ข้าวที่ให้ผลผลิตเร็วแต่มีคุณภาพต่ำ โดยใช้พันธุ์ข้าวที่ประชาชนนิยมบริโภคและเหมาะสมกับพื้นที่

(๓) การลดต้นทุนการผลิตข้าวโดยแนะนำชาวนาให้ใช้ปุ๋ยอินทรีย์แทนปุ๋ยเคมี ซึ่งนอกจากจะเป็นการลดต้นทุนการผลิตแล้วยังสามารถผลิตข้าวอินทรีย์ที่จำหน่ายได้ราคาสูงขึ้น หรือการเก็บเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพไว้ใช้เพาะปลูกในรอบต่อไปได้

๒.๒ การช่วยเหลือชาวนาขายผลผลิตโดยไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง เช่น รณรงค์ให้ชาวนาที่มีศักยภาพขายข้าวเอง โดยอาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ สำนักงานการค้าภายในจังหวัด สำนักงานพาณิชย์จังหวัด ภาคเอกชน (ประชารัฐ) เป็นแกนกลางในการจัดสถานที่ให้ชาวนาขายข้าวให้กับผู้บริโภคโดยตรง หรือการรวมตัวของชาวนาในการขายข้าวให้ผู้บริโภคโดยตรงแต่ต้องจดทะเบียนพาณิชย์ หรือให้ความช่วยเหลือด้านอื่นๆ เป็นต้น

๓. การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นวิถีการดำเนินชีวิตของชาวนา ขอให้จังหวัดรณรงค์อย่างกว้างขวางทุกวิถีทาง เพื่อให้ชาวนาหันมาดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำริ เช่น ทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ หรือทำการเกษตรแผนใหม่แบบผสมผสาน การปลูกพืชสวนครัว และการเลี้ยงสัตว์ เลี้ยงปลาแทนการซื้อจากพ่อค้าซึ่งจะช่วยเพิ่มรายได้และลดรายจ่ายในครัวเรือนให้แก่ชาวนา ทั้งนี้ ขอให้จังหวัดจัดทำโครงการส่งเสริมสนับสนุนให้ชาวนารู้จักการทำบัญชีครัวเรือนเกี่ยวกับรายรับรายจ่ายของครอบครัวตนเองด้วย

อนึ่ง กระทรวงมหาดไทยได้จัดส่งแนวทางการบริหารจัดการข้าวเพื่อช่วยเหลือชาวนา ปีการผลิต ๒๕๕๙/๖๐ มาพร้อมนี้ ซึ่งจังหวัดสามารถนำไปปรับใช้ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในพื้นที่ได้

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายเกษรา บุญราช)

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

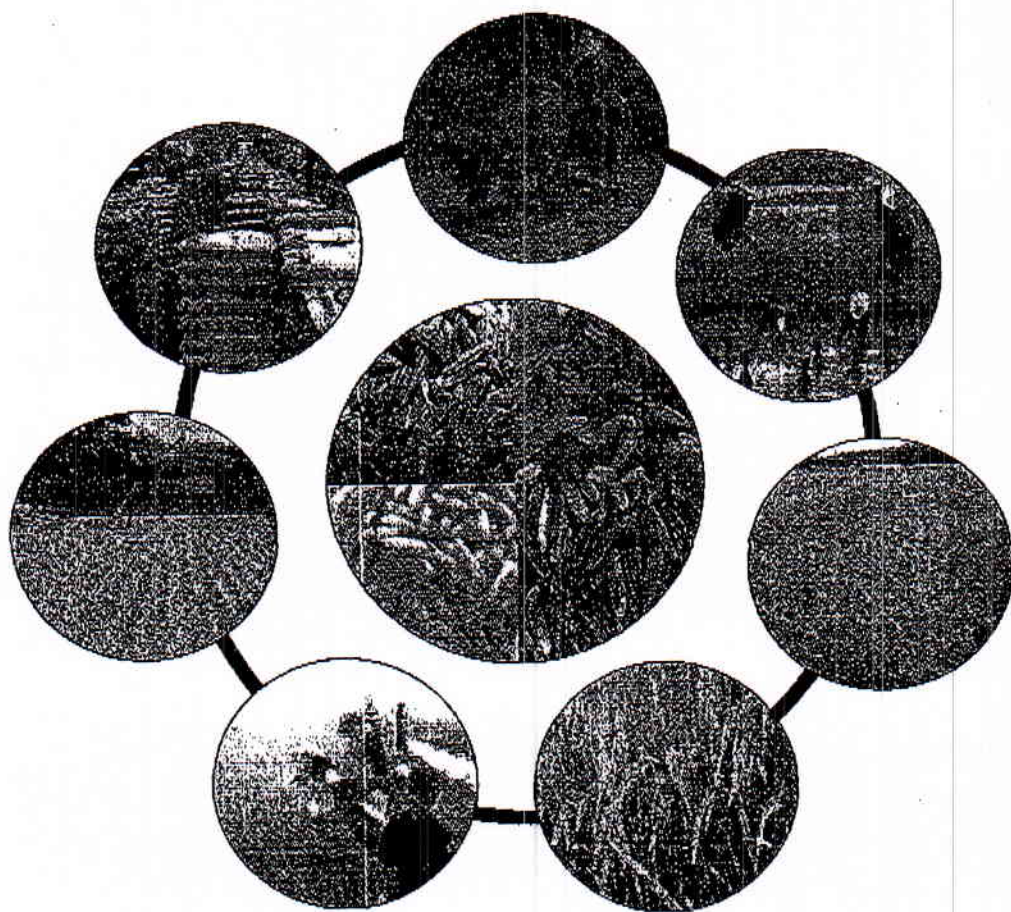
กรมการปกครอง

สำนักบริหารการปกครองท้องที่

โทร. ๐-๒๖๒๙-๘๓๐๖-๓๔ ต่อ ๕๓๑

แนวทางการบริหารจัดการข้าวเพื่อช่วยเหลือชาวนา

ปีการผลิต ๒๕๕๙/๖๐

กระทรวงมหาดไทย